3

KLASSZIKUS VÍGBALLADÁK ÉS ROMÁNCOK

108

IFJÚ MÁTYÁS KIRÁLY

A TALÁNYFEJTŐ LEÁNY

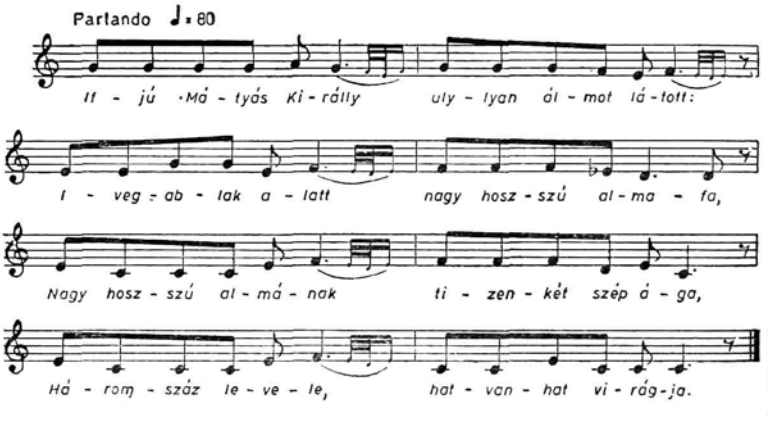

Ifjú Mátyás király fennszóval kiájtá:
„Ha ezt fel nem fejted, neked fejed veszem.”
Ő es elfordula sirogatni foga.
„Mét sirc, mét keseregsz, lelkem, édes lyányom?”

„Hogyne keseregjek, hogyne sírjak, hogyne!
Ifjú Mátyás király ullyan álmot látott:
Ivegablak alatt nagy, hosszú almafa,
Nagy hosszú almának tizenkét szép ága,

Háromszáz levele, hatvanhat virágja,
Ha ezt fel nem fejtem, fejemet leveszi.”
„Ne sírj, ne keseregj, lelkem, édes lányom,
Lelkem, édes lányom, menj el, mondd meg neki:

Nagy, hosszú almafa nagy, hosszú esztendő,
Tizenkét szép ága tizenkét szép hónap,
Háromszáz levele háromszáz mies nap,
Hatvanhat virágja hatvanhat vasárnap.”

Ifjú Mátyás király fennszóval kiájtá:
„Szőjj te, lányom, nekem három kenderfejből,
Három kenderfejből egy kendező-kendőt,
Egy sátorborítót, ebédelő ruhát.”

Ő még elfordula, sírogatni foga.
„Mét sírsz magad, mét sírsz, lelkem, édes lányom?”
„Hogyne sírjak, hogyne, hogyne keseregjek:
Ne, mit mondott nékem ifjú Mátyás király:

Ifjú Mátyás király azt a törvént tette,
Hogy szőjjek én neki három kenderfejből,
Három kenderfejből egy kendező-kendőt,
Egy sátorborítót s ebédelő ruhát.”

„Semmi ez, semmi ez, lelkem, édes lányom,
Menj el magad hozzá, mondd meg te nekije,
Hogy csánnyon ő neked két hollyagforgácsból
Két hollyagforgácsból esztevátát s vetőt,

S egy szóból megmondva, mi e szövőhöz kell.
Menj el, lányom, menj el, menj el, mondd meg neki!”
Ifjú Mátyás király nem lőn, mit feleljen,
Ifjú Mátyás király fennszóval kiájtá,

Ifjú Mátyás király fennszóval kiájtá:
„Nem kell nekem, nem kell e kendező-kendő,
E kendező-kendő, sem sátorborító,
Sem ebédlő ruha, csak kellesz te nekem.”

Klézse (Moldva), 1956

109

FÉNYES KIRALYÚRFI

A HÁZASULÓ KIRÁLYFI

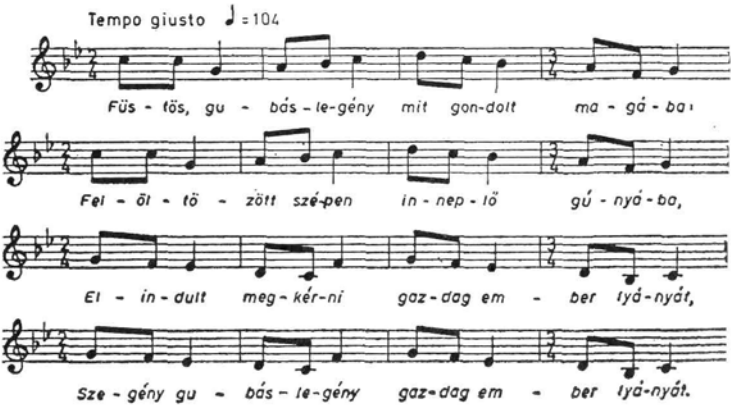

„Jó estét, jó estét, gazdag ember lyánya,
Be szabad-e jönnöm, gazdag ember lyánya?”
„Jó estét, jó estét, füstös gubáslegény,
Kerüljön, üljön le minálunk a padra.”

„De nem azétt jöttem, hogy én itt leüljek,
Hanem azétt jöttem: jöcc-e hojzám vaj sem?”
„Nem menek én kendhez, füstös gubáslegény,
Gazdag leány vagyok, gazdag legényt várok.

Van itt a szomszédba szegény ember lyánya,
Elmenyen az kendhez füstös gubáslegény,
Elmenyen az kendhez füstös gubáslegény,
Gazdagnak gazdag kell, szegénynek szegény kell.”

„Jó estét, jó estét, szegény ember lyánya,
Be szabad-e jönnöm, szegény ember lyánya?”
„Jó estét, jó estét, füstös gubáslegény,
Kerüljön, üljön le nálunk a karszékbe!”

„De nem azétt jöttem, hogy én itt leüljek,
Hanem azétt jöttem: jöcc-e hojzám vaj sem?”
„Elmenek én kendhez, füstös gubáslegény,
Szegény leány vagyok, szegény legényt várok.”

Szegény a szegénnyel örökké találja,
Gazdag a gazdagval sohase találja.
Szegény a szegénnyel örökké találja,
Gazdag a gazdagval sohase találja.

Füstös gubáslegény mit gondolt magába:
Felöltözött bátran királyi gúnyába,
Elindult megkérni gazdag ember lyányát,
Fényes királyúrfi gazdag ember lyányát.

„Jó estét, jó estét, gazdag ember lyánya,
Be szabad-e jönnöm, gazdag ember lyánya?”
„Jó estét, jó estét, fényes királyúrfi,
Kerüljön, üljön le zöld selyem székemre!”

„De nem azétt jöttem, hogy én itt leüljek,
Hanem azétt jöttem: jöcc-e hojzám vaj sem?”
„Elmenek én kendhez, fényes királyúrfi,
Illik kend énhozzám, fényes királyúrfi.

Gazdag leány vagyok, gazdag legényt várok,
Gazdagnak gazdag kell, szegénynek szegény kell.”

„Kellesz a kutyának, ebadta hitványa,
Kell nekem, kell nekem szegény ember lyánya.”

„Jó estét, jó estét, szegény ember lyánya,
Be szabad-e jönnöm, szegény ember lyánya?”
„Jó estét, jó estét, fényes királyúrfi,
Kerüljön, üljön le nálunk a karszékbe!”

„De nem azétt jöttem, hogy én itt leüljek,
Hanem azétt jöttem: jöcc-e hojzám vaj sem?”
„Nem menek én kendhez, fényes királyúrfi,
Szegény leány vagyok, szegény legényt várok.

Tegnap fogtam kezet egy szegény legényvel,
Nem illik kend hozzám, fényes királyúrfi,
Van itt a szomszédba gazdag ember lyánya,
Elmenyen az kendhez, fényes királyúrfi.

Nem menek én kendhez, fényes királyúrfi,
Nem illik kend hozzám, fényes királyúrfi.”
„Én vagyok az, nem más, öleljük meg egymást,
Jegybéli szép mátkám, csókoljuk meg egymást!”

Lészped (Moldva), 1955

110

ILONÁCSKA ÉS GYÖRGYIKE

AZ ESKÜVŐRE HAZATÉRŐ KEDVES. I.

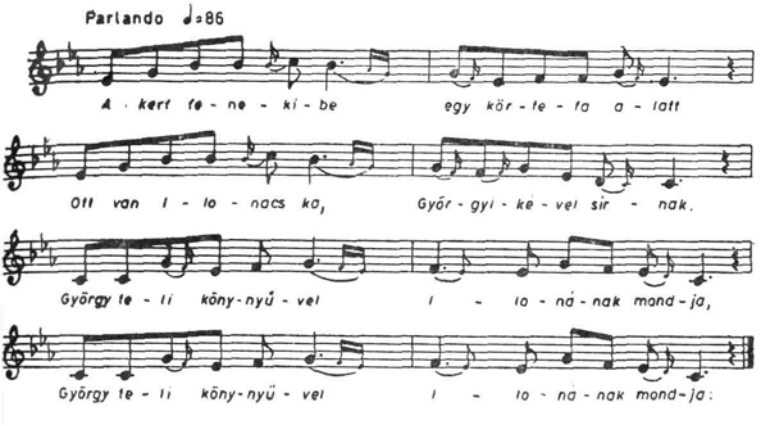

„Tudd meg, Ilonacska, hogy én holnap mejek,
Mejek katonának, hogy legyek katona,
De nem sok üdőre: három esztendőre,
De nem sok üdőre: három esztendőre.

Tudod, Ilonacska, mit mondok én neked:
Hogy te ingem várj meg három esztendeig,
Esküdjél meg magad a te szüvecskédre,
Te ingemet megvárc három esztendőre.

A három esztendő nem olyan sok üdő,
Békével kivárja egy igaz szerető,
Ha meg nem várc ingem magad, Ilonacska,
Isten engedje meg, mikor eléjövök:

Kerek udvaridat ki kapjam seperve,
Testi koporsódat udvaridon lájsam,

Apád s testvéreid téged sirajsanak,
A te kapud előtt ingyen város legyen.”

„Tudod-e te, Györgyi, mit mondok én neked:
Sok szép idő várni három esztendeig.
Szaladj, Györgyi, szaladj, ne átkojz meg ingem,
Szaladj, Györgyi, szaladj, met a téhéd leszek.”

Elment már Györgyike, elment katonának,
Ilonacska, jaj, már itt maradatt másnak,
De nem sok időre Györgyi megtérüle,
Kérdi édesanját: „Hol van Ilonacska?”

„El vannak, el vannak, a templomba vannak,
Áll az oltár előtt, eskiti meg a pap.”
Akkor szegény Györgyi búsan elindula,
Lássa meg Ilonát egyszer a templomba.

Mikor Ilonacska meglátta Györgyikét,
Szíve megszakadott, abba hejbe meghótt,
Szalad Györgyi, szalad, néjze meg Ilonát:
Szíve megszakadott, s Györgyike es meghótt.

De csak hóta után Györgyi megszólala:
„Verje meg az Isten, veretlen ne hagyja,
Ki a szeretőket egymástól elrontsa,
Ki a szeretőket egymástól elrontsa!”

Lészped (Moldva), 1955

111

ILONÁCSKA ÉS GYÖRGYIKE

AZ ESKÜVŐRE HAZATÉRŐ KEDVES. II.

A kert fenekibe
Egy körtefa alatt
Ott ül Ilonacska
Györgyikével, sírnak:

„Tudd meg, Ilonacska,
Hogy én holnap mejek,
Mejek katanának,
Hogy legyek katana.

De nem sok időre:
Három esztendőre.
Tudod, Ilonacska,
Mit mondok én neked?

Hogy te ingem várj meg
Három esztendeig!
A három esztendő
Nem olyan sok üdő.

Ha meg nem várc ingem
Magad, Ilonacska,
Isten engedje meg:
Mikor elé jövök,

Kerek udvaridat
Ki kapjam seperve,
Testi koporsódat
Udvarodon lássam,

A te kapud előtt
Ingyen város legyen,
Papot s a diákot
Lábaidnál lássam.

Anyád s testvéreid
Téged sirassanak!”
„Eredj, Györgyi, eredj,
Ne átkojz meg ingem!”

Elment már Györgyike,
Elment katanának,
S Ilonacska, jaj, már
Itt maradatt másnak.

De nem sok időre
Hazajött Györgyike.
Kérdi egy szomszédját:
„Hol van Ilonacska?”

„El vannak, el vannak,
Eskünni el vannak,
El vannak, el vannak,
Eskünni el vannak.”

Elment már Györgyike,
Elment a templomba,
Lássa meg Ilonát
Már ő a templomba.

Mikor Ilonacska
Meglátta Györgyikét,
Szíve megszakadott,
S abba hejbe meghótt.

Elment már Györgyike:
Néjze meg Ilanát.
Szíve megszakadott,
S Györgyike es meghótt.

Lészped (Moldva), 1955

112

ILONA ÉS GYÖRGYI

AZ ESKÜVŐRE HAZATÉRŐ KEDVES. III.

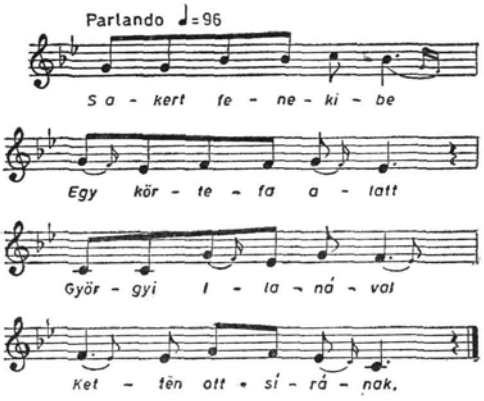

Györgyi sírval mondja
Ilanácskájának:
„Tudod-e, Ilana,
Hogy én hónap mejek,

Mejek katanának
Én el, az esztátnak,
De nem sok időre:
Három esztendőre.”

„Szaladj, Györgyi, magad
Én a téhéd leszek,
Met három esztendő
Nem ojan sok üdő.”

Györgyi sírval mondja
Ilanácskájának:
„Elmenyek, Ilana,
De nem várc meg magad.”

„Megvárlak, Györgyike,
Megvárlak tégedet,
Zisten engedje meg,
Meg nem várlak téged:

Te mikor haza jöcc,
Meghalva kapj ingem,
Zuccám kisepervel,
Kapum felfenyőzvel!”

Nagy szűvszakadásval
Elmene Györgyike,
Ilana ott maradt,
Nagyan sírval maradt.

Há tőtt, múlt az idő,
A három esztendő.
Ilanát rávették,
Hogy már menjen férhez.

Addig mondták neki,
Reavették vala,
Nagyan bánkodozval
Elmene Ilana.

Éppen mikor Györgyi
Jöve vala haza,

Elfelejtette vót
Édesapját, anyját,

Ilana házához
Indult vala hamar,
De mikor odament,
Hát ott mit lát Györgyi:

Utca kisepervel,
Kapu felfenyőzvel.
Megijede Györgyi,
Hogy meghótt Ilana.

Kérdi a szomszédját:
Hát itt mi története?
„Meghótt ugye, meghótt
Az én Ilanacskám?”

A szomszédja mondja:
„Nem hótt meg, Györgyike,
Most van a templomba,
A pap most eskiti.”

Azt mikor meghallta,
Györgyike meghallta,
Sírval elindula,
Mene a templomba.

Hát amikor bément,
A pap kérdezgeti,
Kérdezi a nyírelt:
„Akarod-e venni

Magad Ilanacskát?
El akarod venni?”
„Akarom, akarom” —
Azt feleli neki.

Az eskitő pap es
Ilanacskát kérdi:
„Mondd meg, Ilanacska,
Hojzá akarc menni?”

Akkor Ilanacska
Lesütte ja fejit,
Csendesen ő mondá:
„Akaram, akaram.”

Akkor Györgyike es
Kiveve egy nagy kést,
S a szüvibe nyomta
Ilanacskájának.

Elesett Ilana,
Györgyi reaborult,
Megölelte vala,
Jajszóval siratta:

„Ilanám, Ilanám,
Szép, csendes Ilanám,
Ezt a halálodat
Te valltad magadnak,

Met így átkoztál meg,
Mikor én elmentem:
Meg nem várc ingemet,
Én halval kapjalak.

Nem kaptalak halval,
Tellem vót halálod,
Nem engedte szüvem,
Hogy másnál lássalak.”

Hazavitték sírval,
Sírval a templomból,

Nyútópadra tették
Fejér gúnyájába.

Nagy szűszakadásval
Apiktól s annyiktól,
De már Györgyikétől
Méges nehezebb vót.

Már három nap múlval
Az Ilana sírján
Megkapták Györgyikét
Meghalval, meghalval.

Meggyilkolta magát
Ő es aval késvel.
Irást hagyott vala,
Irást a fejinél.

Megkapta jaz apja
S az ő édesannya:
Hát veszik levelet,
Mikor azt olvajsák,

Azt írá ő benne,
Hogy ki őt megkapja,
Még haza se vigyék,
Tegyék belé oda

Ilana sírjába,
S az ő jobb karára,
Hogy legyenek ketten
Bár a túlvilágon.

Edesannya szegény
Megbolondult vala,
Meg az ők bújából
Györgyi halálára.

Már az édesapja
Nagyon síra vala:
„Mi tudott történni?
Hogy tud ez meglenni?”

Kivevék Ilanát,
Ki abból a sírból,
Odagyűlt a világ,
Oda, csuda látni.

Az ő édesapja
Belétette vala
Ilanacska mellé,
Belé Györgyiképit.

S akkor reájik bújt,
Keservesen síra:
„Györgyikém, Györgyikém,
Elveszett gyermekem,

Mától elé felé
Nem nezek szemedbe,
Nem látlak én téged,
Sírba tesznek bele.”

Hát úgy sír a világ
Ezen nagy csudákon,
Eltemették őket,
Belé oda sírba.

Hát míg haza értek,
Meghótt édesanyjik,
Györgyi mellé tették,
Azt es oda tették.

Rácsila (Moldva), 1955

113

GYÖRGYI ÉS ILONKA

AZ ESKÜVŐRE HAZATÉRŐ KEDVES. IV.

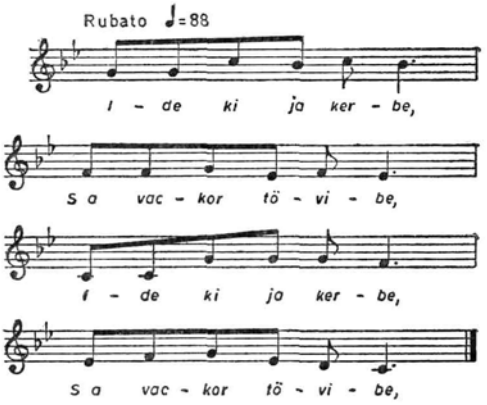

Ott sírnak ők ketten:
Györgyi Ilankával.
Ott sírnak ők ketten
Györgyi Ilankával.

„Tudod-e, Ilanka,
Mit mondok én neked?
Tudod-e, Ilanka,
Mit mondok én neked?

Meg birc engem várni
Három esztendeig,
Meg birc engem várni
Három esztendeig?”

„Megvárnálak, Györgyi,
De nem vagyak biztos,

Megvárnálak, Györgyi,
De nem vagyak biztos.

Három esztendeig
Sok szép idő telik,
Három esztendeig
Sok szép idő telik.”

„Tudod-e, Ilanka,
Mit mondok én neked?
Tudod-e, Ilanka,
Mit mondok én neked?

Mikor elé jövök:
A padon kapjalak,
Mikor elé jövök:
A padon kapjalak.

Anyádat s apádat
Láboidnál kapjam,
Anyádat s apádat
Láboidnál kapjam.

Papot s a dzsiákot
A fejednél kapjam,
Papot s a dzsiákot
A fejednél kapjam.

Anyád s testvéreid
Téged sirassanak,
Anyád s testvéreid
Téged sirassanak.”

Lujzikalagor (Moldva), 1955

114

ELINDULÉK ESTE GUZSALYASBA

ESTE GUZSALYASBA. I.

Elindulék este guzsalyasba,
Elindulék este guzsalyasba.

Megtalálám János szeretőmvel,
Megtalálóm János szeretőmvel.

Megbeszélem búmat-bánatimat,
Megbeszélem búmat-bánatimat.

Ott meglátott ördögsülye bába,
Ott meglátott ördögsülye bába.

Azt béfujá apámnak s anyámnak,
Azt béfujá apámnak s anyámnak.

Haza jevek én a guzsalyasból,
Haza jevek én a guzsalyasból.

Foga verni apám s édesanyám,
Foga verni apám s édesanyám.

Ne üss, ne üss, apám s édesanyám,
Ne üss, ne üss, apám s édesanyám,

Met most ketik az én koszorúmat,
Met most ketik az én koszorúmat

Ágból-bogból, fehér liliomból,
Ágból-bogból, fehér liliomból,

Ágból-bogból, fehér semecséből,
Ágból-bogból, fehér semecséből,

Tisztán, tisztán, szép piros rózsából,
Tisztán, tisztán, szép piros rózsából.

Kisétálék padlott istállóba,
Kisétálék padlott istállóba,

Felnyergelem lovamat, magamat,
Felnyergelem lovamat, magamat,

Felövedztem selyem övedzővel,
Felövedztem selyem övedzővel,

Felnyergeltem domború nyeregbe,
Felnyergeltem domború nyeregbe,

Elindultam hosszú útra vele,
Elindultam hosszú útra vele.

Elszürkültem edzs vadász erdőbe,
Elszürkültem edzs vadász erdőbe,

Ádzsat vettem lovamnak, magamnak,
Ádzsat vettem lovamnak, magamnak,

S a lovamnak serefa-lapibúl,
S a lovamnak serefa-lapibúl,

S én magamnak ágja-bogjaibúl,
S én magamnak ágja-bogjaibúl.

Elaludtam legelső álomba,
Elaludtam legelső álomba,

Megöbredtem szép, piros hajnalba,
Megöbredtem szép, piros hajnalba,

Feltekintek fejem felett ágra,
Feltekintek fejem felett ágra:

Hát ott van edzs küs gericemadar,
Hát ott van edzs küs gericemadar,

Körme között úti cédulácska,
Körme között úti cédulácska,

S a szájával rivá somolyogta,
S a szájával rivá somolyogta,

S a körmivel rivá körmöcsölte,
S a körmivel rivá körmöcsölte,

Zén szeretőm hogy küldi szándékját,
Zén szeretőm hogy küldi szándékját.

Még elmennék este guzsalyasba,
Még elmennék este guzsalyasba,

Ha nem lenne zördögsülye bába,
Ha nem lenne zördögsülye bába,

Összeronsa szeretkezők titkát,
Összeronsa szeretkezők titkát.

Lujzikalagor (Moldva), 1955

115

ELINDULÉK ESTE GUZSALYASBA

ESTE GUZSALYASBA. II.

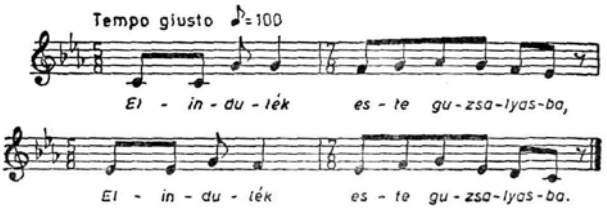

Megtalálám régi szeretőmet,
Megtalálám régi szeretőmet.

Megbeszélém bánat bünetemet,
Megbeszélém bánat bünetemet.

Se meghallá zördögsülye bába,
Se meghallá zördögsülye bába.

Bé jes fuvá apámba s anyámba,
Bé jes fuvá apámba s anyámba.

Hazamenek este guzsalyasból,
Hazamenek este guzsalyasból.

Elévevék arany vesszőskémet,
Elévevék arany vesszőskémet.

Se megverék s az én testeskémet,
Se megverék s az én testeskémet.

Ne üss, ne üss, anyám s édesapám,
Ne üss, ne üss, anyám s édesapám,

Met most kötik s az én koszorúmat,
Met most kötik s az én koszorúmat,

Ágból-bogból, fehér liliomból,
Ágból-bogból, fehér liliomból.

Lujzikalagor (Moldva), 1965

116

MEGTALÁLOM MIHÁLY SZERETŐMET

ESTE GUZSALYASBA. III.

Elindulék este guzsalyasba,
Elindulék este guzsalyasba,

Megtalálom Mihály szeretőmet,
Megtalálom Mihály szeretőmet.

Megbeszélém búmat-bánatimat,
Megbeszélém búmat-bánatimat,

Azt meghallá ördögsülye bába,
Azt meghallá ördögsülye bába,

Azt befuvá apámnak s anyámnak,
Azt befuvá apámnak s anyámnak.

Elévevék a dzsenge botiskát,
Elévevék a dzsenge botiskát,

Udzs megverék dzsenge hátiskámat,
Udzs megverék dzsenge hátiskámat.

Ne üss, ne üss, apám s édesanyám,
Ne üss, ne üss, apám s édesanyám,

Met most kötik az én koszorúmat,
Met most kötik az én koszorúmat,

Ágból-bogból, fehér lyilyiomból,
Ágból-bogból, fehér lyilyiomból.

Kötik, kötik nadzs könnyhullatással,
Kötik, kötik nadzs könnyhullatással.

Lujzikalagor (Moldva), 1958

117

HEGYEN-FÖLDÖN JÁROGATOK VALA

ESTE GUZSALYASBA. IV.

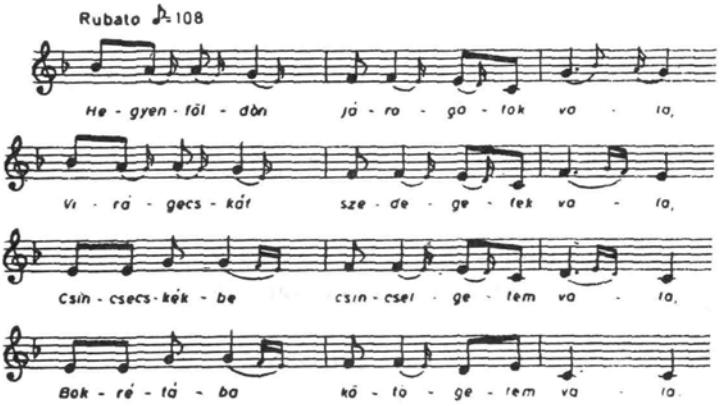

Lyányok, lyányok, jó lyánybarátjaim,
Hájtok hezzám este guzsalyosba,
Néktek adom hugom koszorúját:
Kössétek meg az én koszorúmat

Ágból-bogból, fehér liliomból,
Tisztán tiszta kósai rózsából.
S e virágja hulljon ez ölembe,
S ez illatja szálljon e szívemre.

Szálljon, szálljon, csak megvigasztaljon,
S e jó Isten ingem el ne hagyjon.
S én elmentem este guzsalyosba,
Esszegyüttem Jancsi szeretőmmel.

S e jobb kezit tevé bal vállamra,
S e bal kezit tevé jobb vállamra,
Elábájgá búját-bánatait,
Elábájgám búmat-bánatimat.

Hazamentem este guzsalyosból,
Lefeküvém pompás én ágyamba,
Vevé apám vékony nádpálcáját,
Jól felveré karcsú dorokamra.

Kisétálék én az istállóba,
Kivevém én vékony pejlovamat,
Felnyergeltem domború nyeregbe,
S elindultam hosszú útra vele.

Elindultam hosszú útra vele,
Elszürkültem egy vadász-erdőbe,
Ágyat veték magamnak, lovamnak,
Én magamnak cserefalapiból,

Én magamnak cserefalapiból
S e lovamnak ágja-bogjaiból.
Elaludtam legelső álmomba,
Megébredtem szép piros hajnalba.

Feltekinték fejem felett ágra:
Ni hol van egy kis görice madár!

Körme között hoza cidulecskát,
Kibe irá szeretőm szándékját.

S e körmivel rivá körmöcsölte,
S e szájával rivá mosolygatá,
Nem lenne kár kednek, édesapám,
Nem lenne kár járomba biéfogni.

Csillyánkórót kednek enni adni,
Bikkfacsutkót kednek vondogalni,
Mintsább ingem ezektől tiltani,
Engedné meg szeretőt tartani.

Somoska (Moldva), 1960

118

HAZAMEGYEK SZÉP PIROS HAJNALBA

ESTE GUZSALYASBA. V.

Én elmenyek este a fonóba,
Hazamenyek szép piros hajnalba,
Le is fekszek jó vetett ágyamba.

Apám, anyám nem hagy, hogy aludjam,
Kisétálok kerek udvaromra,
Betekintek meleg istálómba.

Kipucolom lovamat, magamat,
Megcsókolom az én galambomat,
S a lovammal útnak is indulok.

Ördöngösfüzes (Mezőség), 1953

119

SÁRGA ÁSPISKÍGYÓ

A SZERETET PRÓBÁJA. I.

„Anyám, édesanyám,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.

Talám, édesanyám,
Talám kend kiveszi,
Talám, édesanyám,
Talám kend kiveszi.”

„Mitsem ott ellegyek
A fél karom nékül,
Inkább ott ellegyek
S az én fiam nélkül.

Fiam, édes fiam,
Menj el te apádhoz,
Menj el te apádhoz!
Talám ő kiveszi.”

„Apám, édes apám,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.

Talám, édesapám,
Talám kend kiveszi,
Talám, édesapám,
Talám kend kiveszi.”

„Mitsem ott ellegyek
S a fél karom nékül,
Inkább ott ellegyek
S az én fiam nékül.

Fiam, édes fiam,
Menj el te bácsidhoz,
Menj el te bácsidhoz!
Talám ő kiveszi.”

„Bácsim, édes bácsim,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.

Talám, édes bácsim,
Talám kend kiveszi,
Talám, édes bácsim,
Talám kend kiveszi.”

„Mitsem ott ellegyek
S a fél karom nékül,

Inkább ott ellegyek
S az én öcsém nékül.

Öcsém, édes öcsém,
Menj el te nénédhez,
Menj el te nénédhez,
Talám ő kiveszi!”

„Néném, édes néném,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Fél karját megeszi.

Talám, édes néném,
Talám kend kiveszi,
Talám, édes néném,
Talám kend kiveszi.”

„Mitsem ott ellegyek
S a félkarom nékül,
Inkább ott ellegyek
S az én öcsém nékül.

Öcsém, édes öcsém,
Menj el te mátkádhoz,
Menj el te mátkádhoz!
Talám ő kiveszi.”

„Mátkám, édes mátkám,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.

Talám, édes mátkám,
Talám kend kiveszi,
Talám, édes mátkám,
Talám kend kiveszi.”

„Mátkám, édes mátkám,
Én tőled kiveszem,
De azt es tudhatod,
Ez ingem elteszen.

Elkésérc-e, mátkám,
Bár az kapum előtt?”
„Elkésérlek, mátkám,
Bé az cintoromig.”

„Megsiratsz-e, mátkám,
Apád s anyád előtt?”
„Megsiratlak, mátkám,
Zegész világ előtt.”

„Írd fel keresztfámra:
Itt nyugszik egy árva.
Kinek szerelemből
Történt az halála.”

Lészped (Moldva), 1955

120

SÁRGA ÁSPISKÍGYÓ

A SZERETET PRÓBÁJA. II.

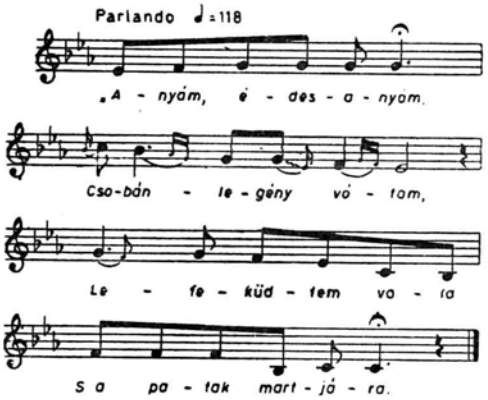

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.

Talám, édesanyám,
Talám kend kiveszi,
Talám, édesanyám,
Talám kend kiveszi.”

„Mintsábbot ellegyek
S a fél karom nékül,
Inkábbot ellegyek
S a legényem nékül.

Fiam, édes fiam,
Menj el te apádhoz,

Menj el te apádhoz!
Talám ő kiveszi.”

„Apám, édesapám,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Felkarját megeszi.

Talám, édesapám,
Talám kend kiveszi,
Talám, édesapám,
Talám kend kiveszi.”

„Mintsábbot ellegyek
S a fél karom nékül,
Inkábbot ellegyek
S a legényem nékül.

Fiam, édes fiam,
Menj el te nénédhez,
Menj el te nénédhez!
Talám ő kiveszi.”

„Néném, édes néném,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.

Talám, édes néném,
Talám kend kiveszi,
Talám, édes néném,
Talám kend kiveszi.”

„Mintsábbot ellegyek
S a fél karom nékül,
Inkábbot ellegyek
S a legényem nékül.

Ecsém, édes ecsém,
Menj el te ángyidhoz,
Menj el te ángyidhoz!
Talám ő kiveszi.”

„Ángyim, édes ángyim,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.

Talám, édes ángyim,
Talám kend kiveszi,
Talám, édes ángyim,
Talám kend kiveszi.”

„Mintsábbot ellegyek
S a fél karom nékül,
Inkábbot ellegyek
S az legényem nékül.

Sógor, édes sógor,
Menj el te mátkádhoz,

Menj el te mátkádhoz!
Talám ő kiveszi.”

„Mátkám, édes mátkám,
Csobánlegény vótam,
Lefeküdtem vala
S a patak martjára.

Sárig esküdt kégyó
Bébútt kebelembe,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi

Talám, édes mátkám,
Talám kend kiveszi,
Talám, édes mátkám,
Talám kend kiveszi.”

„Mátkám, édes mátkám,
Csapd el az ővedet,
Csapd el az ővedet,
Hátha ő leesik!”

„Nem esik, édesem,
Met a derekamat,
Met a derekamat,
Háromcor öleli.”

„Mintsábbot ellegyek
Az én mátkám nékül,
Inkábbot elleszek
S a fél karom nékül.”

Odament mátkája,
Kivejé jaz kégyót.
Sírni kezd a legény,
Keservesen mondá:

„Mátkám, édes mátkám,
Sirítsd el orcádat,
Mikor te kiveszed,
Hogy nehogy megéjedj!”

Bényúlt kebelibe,
Keresve kereste,
Keresve kereste,
Hogy hol van a kégyó.

Mikor ő kivette,
Mind szép sárig aranygy,
Megölelt’ az legény,
Magához szorítá.

Megüsmerte vala:
Hol az ő nyílája.
Sírni kezd a legény,
Nagy jajszókval mondá,

Nagy jajszókval mondá:
„Istenem, Istenem,
Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,

Nem vala már nékem
Sem egy igaz apám,
Sem egy igaz anyám,
Csak szűbéli mátkám.”

Rácsila (Moldva), 1955

121

SÁRGA HASÚ KÍGYÓ

A SZERETET PRÓBÁJA. III.

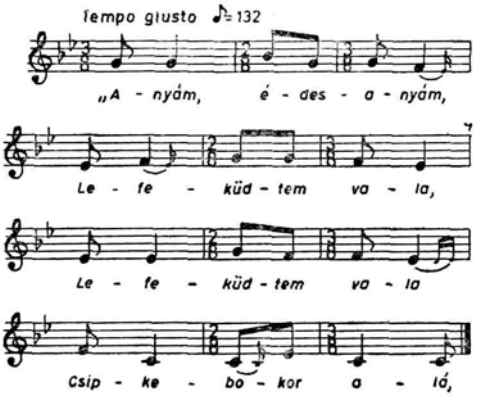

Bébútt kebelembe
Sárig hasú kígyó,
Szorissa dorokam,
Szípja piros vérem.

Anyám, édesanyám,
S aki azt kiveszi,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.”

„Fiam, édes fiam,
Jobban fiam nélkül,
Jobban fiam nélkül,
Mintsább karom nélkül.

„Mátkám, édes mátkám,
Lefeküdtem vala,

Lefeküdtem vala
Csipkebokor alá,

Bébútt kebelembe
Sárig hasú kigyó,
Szorissa dorokam,
Szípja piros vérem.

Mátkám, édes mátkám,
S aki azt kiveszi,
S aki azt kiveszi,
Félkarját megeszi.”

„Mintsem mátkám nélkül,
Jobban kezem nélkül.
Mintsem mátkám nélkül,
Jobban kezem nélkül.”

Bényúlt kebelibe,
Kivegye az kégyót.
De nem kégyó vala,
Hanem arany vala.

Forrófalva (Moldva), 1953

122

SÁRGA SÁRKÁNYKÍGYÓ

A SZERETET PRÓBÁJA. IV.

„Anyám, édesanyám,
Lefeküdtem vala
Álomvíz martyára,
Csengő bokor alá,

Bébútt kebelembe
Sárig sárkánykígyó,
Úgy eszi szívemet,
Hirvassza színnyemet.

Bágyim, édes bágyim,
Nyúlj bé kebelembe,
Nyúlj bé kebelembe,
Vedd ki sárkánykígyót,

S úgy vágd ez asztalhoz,
Ugyan megcsendüllyön!”
„Húgom, édes húgom,
Bé nem birok nyúlni,

Menj el e mátkádhoz:
Lám ő nem nyúl-e bé?”
Ő es csak elmene
S ez ő mátkájához.

„Mátkám, édes mátkám,
Lefeküdtem vala,
Álomvíz martyára,
Csengő bokor alá,

Bébútt kebelembe
Sárig sárkánykígyó,
Úgy eszi szívemet,
Hirvassza színnyemet.

Mátkám, édes mátkám,
Nyúlj bé kebelembe,
Nyúlj bé kebelembe,
Vedd ki sárkánykígyót,

S úgy vágd ez asztalhoz,
Ugyan megcsendüllyön!”
„Mátkám, édes mátkám,
Ha élek, ha halok,

Ha élek, ha halok,
Én úgy es bényulok,
Én úgy es kiveszem
Sárig sárkánykígyót.”

S ő es csak bényúla,
S ő es kiragadá,
S úgy vágá zasztalhoz,
Ugyan megcsendüle.

Klézse (Moldva), 1958

123

SÁRGA HASÚ KÍGYÓ

A SZERETET PRÓBÁJA. V.

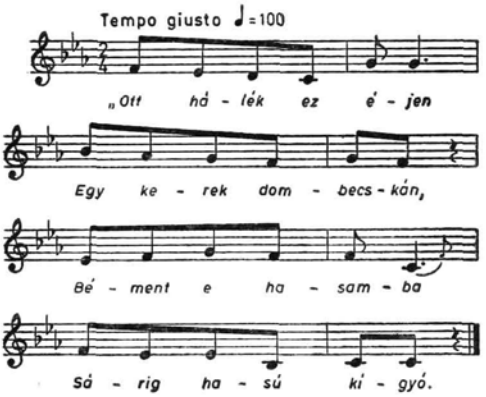

Csibbedi szivemet,
Eszi e májamat,
Piros vérem szípja,
Dorokam szorissa.

Anyám, édesanyám,
Nyúlj bé kebelembe,
Vedd ki kebelemből
Sárig hasú kígyót!”

„Mintsább kezem nélkül,
Jobb szép lányom nélkül.
Menj el te bácsidhoz!
Talán ő kiveszi.”

„Ott hálék ez éjen
Egy kerek dombecskán,

Bement e hasamba
Sárig hasú kígyó,

Csibbedi szivemet,
Eszi e májamat,
Piros vérem szípja,
Dorokam szorissa.

Bácsim, édes bácsim,
Nyúlj bé kebelembe,
Vedd ki kebelemből
Sárig hasú kígyót!”

„Mintsább kezem nélkül,
Jobb szép húgom nélkül.
Menj el te nénédhez!
Talán ő kiveszi.”

„Ott hálék ez éjen
Egy kerek dombecskán,
Bément e hasamba
Sárig hasú kígyó,

Csibbedi szivemet,
Eszi e májamat,
Piros vérem szípja,
Dorokam szorissa.

Néném, édes néném,
Nyúlj bé kebelembe,
Vedd ki kebelemből
Sárig hasú kígyót!”

„Mintsább kezem nélkül,
Jobb szép húgom nélkül.
Menj el te mátkádhoz!
Talán ő kiveszi.”

„Ott hálék ez éjen
Egy kerek dombecskán,
Bement e hasamba
Sárig hasú kígyó,

Csibbedi szivemet,
Eszi e májamat,
Piros vérem szípja,
Dorokam szorissa.

Mátkám, édes mátkám,
Nyúlj bé kebelembe,
Vedd ki kebelemből
Sárig hasú kígyót!”

„Mintsább mátkám nélkül,
Jobb szép kezem nélkül.”
Hát mikor kivette,
Mind sárig arany vót.

Máriafalva (Moldva), 1956

124

AZ ÖREG DANCIA KIRÁLY

A KATONA-LEÁNY

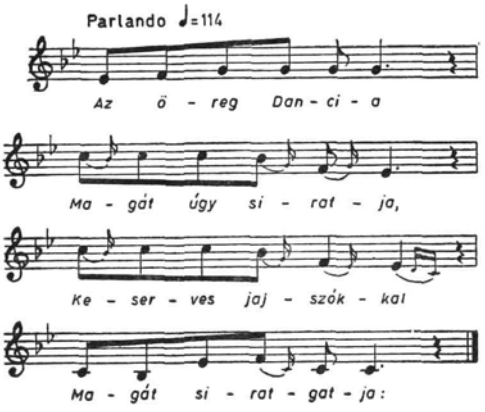

„Istenem, Istenem,
Mért vertél meg ingem?
Kilenc lányom közül
Még egy fiam sincsen!

Kilenc lányom közül
Nincsen ki felváltson:
Pusztítják népemet,
Rabolják országom.

Országom rabolják,
Népemet rongálják.
Nincsen ki felváltson
Katana rabságból.”

Ezt es csak meghallá
Küssebbik leánya.

Eleibe állott,
Fennszóval kiáltott:

„Apám, édesapám,
Jó Dancia király,
Őtöztessél ingem
Vitézi gúnyába,

Vágassátok hajam
Legények módjára,
Magad fényes kardját
Kössed oldalamra.

Adjad a kezemre
Ékes paripádat,
Mert én kiváltnálak
Katana rabságbúl."

Ugyanúgy es leve,
Ugyan el es mene.
Elindult leánya
Idegen országra.

Elindult leánya
Idegen országra,
Katana rabságbúl
Apját hogy kiváltsa.

„Hogy tudnók kilelni,
Ki tudna ez lenni?
Ennyi vitézséget
Hogy tud felmutatni?

Dancia királynak
Csak lányai vagynak.
Ki tudna ez lenni,
Hogy tudnók kilelni?

Hírejzünk el mi es
Híres keresztkéket,
Híres keresztkéket,
S híres guzsalykákat.

Hogyha kegyes leszen,
A guzsalyból veszen,
De ha vitéz leszen,
A keresztből veszen.”

Megugratá lovát
Dancia leánya,
Vitézek módjára
Az oldalán kardja.

Megugratá lovát
S keresztkékből veve,
S keresztkékből veve.
Guzsalyra se néze.

„Hogy tudnók kilelni,
Ki tudna ez lenni?
Ennyi vitézséget
Hogy tud felmutatni?

Dancia királynak
Csak lányai vannak.
Ki tudna ez lenni,
Hogy tudnók kilelni?

Hírejzünk el mi es
Híres feredőket,
Ha ide eljönne,
Hogy ő megferedne!

Hírejzünk el mi es
Híres feredőket,

Híres feredőket,
Híres guzsalykákat.

Hogyha kegyes leszen,
S a guzsalyból veszen,
De ha vitéz leszen,
A feredni megyen.”

Megugratá lovát
Dancia leánya,
Vitézek módjára
Az oldalán kardja.

Guzsalyra se néze,
Feredőhöz mene.
Nagyot es rikojta,
Hogy mindenki hallja:

„Rabolják országod,
Pusztítják népedet.”
Mindenki ellépe,
Még rea se néze.

Dancia leánya
Szépen megferede,
Szépen megferede,
S onnan visszatére.

Nem tudták kilelni
Kegyesi mivoltát,
Kegyesi mivoltát,
Csak vitézi voltát.

Lészped (Moldva), 1959

125

GAZDAG LEÁNYT VETTEM

A GAZDAG FELESÉG. I.

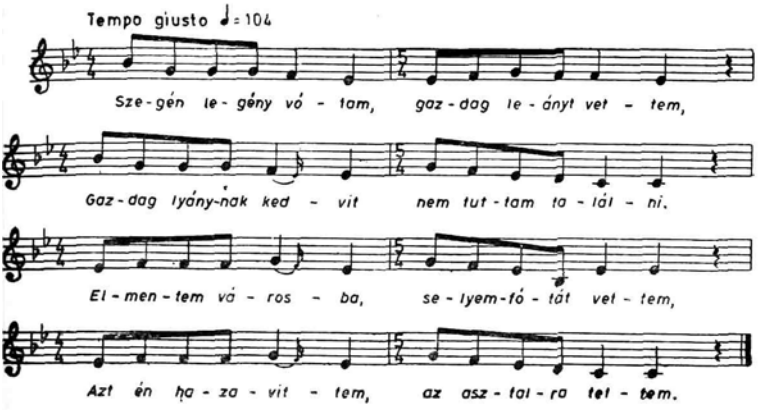

„Híjj uradnak ingem, kincsem, feleségem!”
„Soha nem én téged teljes életemben.
Az én apám házát nagyobb urak járták,
Őket sem uraltam, téged sem urallak.”

Elmentem városba, piros csizmát vettem,
Azt én hazavittem s az asztalra tettem.
„Híjj uradnak ingem, kincsem, feleségem!”
„Soha nem én téged teljes életemben.

Az én apám házát nagyobb urak járták,
Őket sem uraltam, téged sem urallak.”
Elmentem erdőbe, somfapácát vágtam,
Azt én hazavittem, ajtóm után tettem.

„Híjj uradnak ingem, kincsem, feleségem!”
„Soha nem én téged teljes életemben.

Az én apám házát nagyobb urak járták,
Őket sem uraltam, téged sem urallak.”

Elvettem a pácát, nyomni fogtam hátát.
„Híjj uradnak ingem, kincsem, feleségem!”
Akkor én elvettem, ütni-vágni kezdtem.
„Uram vagy, uram vagy, láncos teringette!”

Gerlén (Moldva), 1959

126

SZEGÉNY LEGÉNY VOLTAM ÉN

A GAZDAG FELESÉG. II.

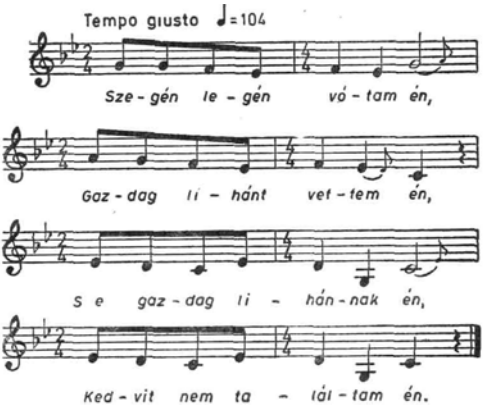

S ez erdőbe mentem én,
Fészit es elvittem én,
S ed sompálcát vágtam én,
S azt én hazahoztam.

S azt én hazahoztam én,
Zajtó mellyé tettem én,

S azt én hazahoztam én,
Zajtó mellyé tettem én.

S e városba mentem én,
Selyem fatát vettem én,
S azt én hazahoztam én,
Asztalára tettem én.

„Mondj uradnak ingemet!”
„Sohasem én tégedet.”
„Mondj uradnak ingemet!”
„Sohasem én tégedet.”

S e városba mentem én,
Piros csizmát vettem én,
S azt es hazahoztam én,
Asztalára tettem én.

„Mondj uradnak ingemet!”
„Bizon nem én tégedet.”
S e sompálcát vettem én,
S aztá’ verni fogom én.

„Mondj uradnak ingemet,
Mondj uradnak ingemet!”
„S úgy mondom én kemedet,
S úgy mondom én kemedet.”

Klézse (Moldva), 1965

127

GYERE HAZA, ÉDESANYÁM

A ROSSZ FELESÉG. I.

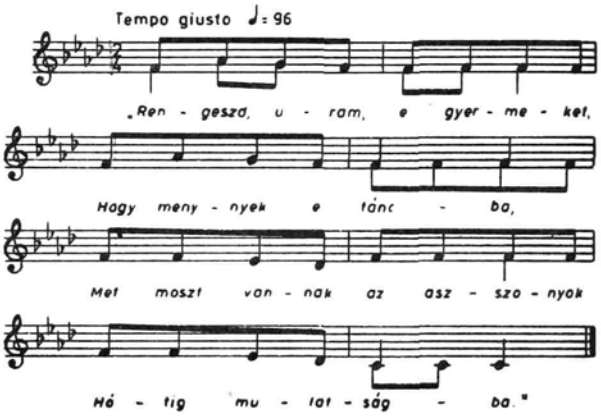

„Gyere haza, édeszányám,
Met moszt beteg iedeszápám!”
„Egyet-kettőt fordulok,
Mingyán otthon leszek.”

„Gyere haza, édeszányám,
Met moszt beteg iedeszápám.”
„Egyet-kettőt kerülök,
Mingyán otthon leszek.”

„Gyere haza, édeszányám,
Nyujtópadan iedeszápám!”
„Egyet-kettőt kerülök,
Mingyán otthon leszek.

Jaj, anyám, jaj, anyám,
Sze nagy fejér lepedőm,

Mer én urat még kapak,
De lepedőt nem szabak.

Tarka kucsa, döghalál,
Iédesz uram te valál,
Iédesz uram te valál,
Ki gyermekvel maradál.”

Bogdánfalva (Moldva), 1956

128

JÖJJÖN HAZA, ÉDESANYÁM

A ROSSZ FELESÉG. II.

„Jöjjön haza, iédesanyám,
Iédesapám betegecske.”
„Várj, fiam, egy kicsit,
Hogy táncoljak egy kicsit,
Mindjár’ hazamenek,
Mindjár’ hazamenek.”

„Jöjjön haza, iédesanyám,
Iédesapám erőst beteg.”
„Várj, fiam, egy kicsit,
Hogy táncoljak egy kicsit,
Mindjár’ hazamenek,
Mindjár’ hazamenek.”

„Jöjjön haza, iédesanyám,
Iédesapám megferessze.”
„Várj, fiam, egy kicsit,
Hogy még igyam egy kicsit,
Mindjár’ hazamenek,
Mindjár’ hazamenek.”

„Jöjjön haza, iédesanyám,
Nyújtópadon iédesapám.”
„Várj, fiam, egy kicsit,
Hogy még igyam egy kicsit,
Mindjár’ hazamenek,
Mindjár’ hazamenek.”

„Jöjjön haza iédesanyám,
Eltemettük iédesapám.”
„Mibe temettétek, fiam?”
„E nagy fehér lepedőbe.”
„Lepedőm, lepedőm,
Szép fehér lepedőm,
Mer’ én urat még kapak,
De lepedőt nem szabak,
Lepedőm, lepedőm,
Szép fehér lepedőm.”

Klézse (Moldva), 1958

129

SZÉP ASSZONY FELESÉG

A LUSTA FELESÉG

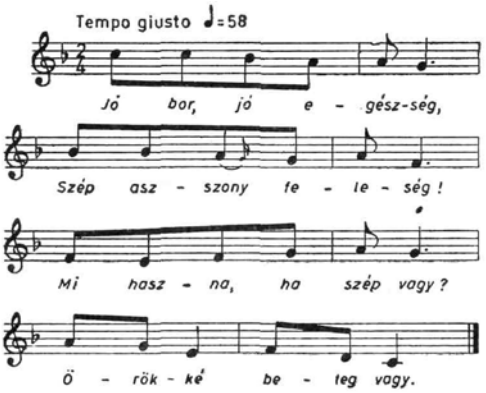

Pénteken beteg vagy,
Szombaton jobban vagy,
Vasárnap galamb vagy,
Vasárnap galamb vagy.

Hétfőn virjadólag
Halálra beteg vagy.
„Kerülj, asszony, kerülj,
Az ágyból felkerülj!

Mennyünk a mezőre
Borozda forgatni,
Borozda forgatni,
Már szénát takarni!”

„Nem tudok, nem tudok,
Csendes, jámbor uram,

Mer úgy fáj a hátam,
Még szólni sem tudok.”

„Kerülj, asszony, kerülj,
Hogy mennyünk a bálba!”
„Fogja ide hozni
Piros cepőkemet!

Már fogok felkelni,
Hamar felöltözni,
Készülök a bálba,
A csárdást kijárni.”

Elmentek az bálba,
Kijárták az csárdást,
Haza fogott menni,
Le fogott feküdni.

„Kerülj, asszony, kerülj,
Kerülj fel az ágyból,
Hogy fogjunk elmenni
Borozda forgatni,

Borozda forgatni,
Már széna takarni!”
„Nem tudok, nem tudok,
Csendes, jámbor uram.

Úgy fájnak csontjaim,
Hogy mindjár meghalok.”
„Mi van veled, asszony?
Dógozni beteg vacc?

Ha bálba kell menni,
Már mingyár jobban vagy.”
Ki fogtam én menni
Kertemnek végibe:

Somfapácát vágtam,
Ajtó után tettem.
„Kerülj, asszony, kerülj,
Az ágyból fel kerülj!

Mennyünk a mezőre
Borozda forgatni!”
„Nem menyek, nem menyek,
Erőst beteg vagyak.”

„Hadd el magad, hadd el,
Menyek orvas után.
Ajtó után vagyan
Nekem az orvosom.”

Elé fogám venni
A somfapácámat,
Ütni-vágni fogám
Gyenge asszonyomat.

„Mennyen el, mennyen el,
Csendes, jámbor uram,
Ilyen orvas nekem
Sohasem kell többet.

Nem fáj nekem többet,
Jaj, már az én hátam,
Mennyünk a mezőre
Borozda forgatni,

Borozda forgatni,
Széna takargatni;
Többet nem fáj nekem
Az én gyenge hátam.”

Lészped (Moldva), 1957

130

SÍRVA SÉTÁL JANCSI

A GYÁVA LEGÉNY

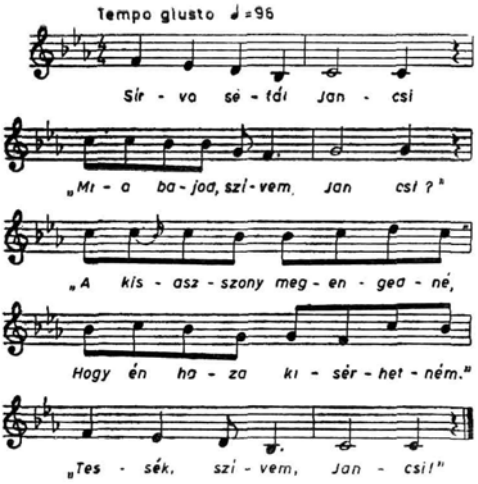

Esmét csak sír Jancsi.
„Mi a bajod, szívem, Jancsi?”
„A kisasszony megengedné,
Hogy a kapun bemehetnék.”
„Tessék, szívem, Jancsi!”

Esmét csak sír Jancsi.
„Mi a bajod, szívem, Jancsi?”
„A kisasszony megengedné,
Hogy a házba bémehetnék.”
„Tessék, szívem, Jancsi!”

Esmét csak sír Jancsi.
„Mi a bajod, szívem, Jancsi?”

„A kisasszony megengedné.
Hogy az ágyba felfekhetném.”
„Tessék, szívem, Jancsi!”

Esmét csak sír Jancsi.
„Mi a bajod, szívem, Jancsi?”
„A kisasszony megengedné,
Paplanyával takaroznék.”
„Tessék, szívem, Jancsi!”

Esmét csak sír Jancsi.
„Mi a bajod, szívem, Jancsi?”
„A kisasszony megengedné,
Hogy az ágyból leszállhatnék.”
„Tessék, szívem, Jancsi!”

Esmét csak sír Jancsi.
„Mi a bajod, szívem, Jancsi?”
„A kisasszony megengedné,
Hogy az ajtón kimehetnék.”
„Nem engedem, Jancsi.”

Tarkó megálló (Gyimesvölgye), 1960

131

KELJ FEL, GALAMBOM

A ROSSZ FÉRJ

János feleségét a hideg kirázta,
János mégsem hiszen néki.
„Kelj fel, galambom, drága feleségem,
Neked semmi bajod sincsen!”

János feleségét a doktor vizsgálja,
János mégsem hiszen néki.
„Kelj fel, galambom, drága feleségem,
Neked semmi bajod sincsen!”

János feleségét a pap prédikálja,
János mégsem hiszen néki.
„Kelj fel, galambom, drága feleségem,
Neked semmi bajod sincsen!”

János feleségét a sírba beteszik,
János mégsem hiszen néki.
„Kelj fel, galambom, drága feleségem,
Neked semmi bajod sincsen!”

János hazamegyen, bémegy szobájába,
Feleségét nem találja,
„Így hát, galambom, drága feleségem,
Nyugtasson meg a jó Isten!”

Mezőveresegyháza (Mezőség), 1969

132

MI BAJOD, ANGYALOM?

A MEGCSALT FÉRJ

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”
„Milyen huszárparipa
Van az udvaron?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itt paripa?
Szógálóm a fejőstehent
Kötte ki oda.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Fejőstehent felnyergelve,
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”
„Milyen katonaköpeny
Van a fogason?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itten köpenyeg?
Szógálómnak feje fájt,
Vizes kendeje.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Vizes kendőn rézgombokat
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”
„Milyen katona fekszik
Az én ágyamon?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itt a katona?
Szógálómnak fájt a feje,
Lefekütt oda.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Szógálónak sárga bajuszt
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”

„Milyen katonacsizma
Van ott a padon?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itten a csizma?
Szógálóm a túrós dézsát
Tette ki oda.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Túrós dézsán rézsarkantyút
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”
„Milyen katonasapka
Van az asztalon?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itten a sapka?
Szógálóm a szűrőszitát
Tette ki oda.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Szűrőszitán rézcsillagot
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”
„Milyen katonapuska
Van az asztalon?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itten puska?
Szógálóm a nagy fakanált
Tette ki oda.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Fakalányba zárdugattyút
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”
„Milyen katonaszurony
Van az asztalon?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itten a szurony?
Szógálóm a fogpiszkálót
Hagyta ott ágyon.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Ötven centis fogpiszkálót
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”
„Milyen arany zsebóra
Van az asztalon?”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol van itt a zsebóra?
Szógálóm a vereshagymát
Tette ki oda.”

Mióta a világ
S a csillagos ég,
Vereshagymán aranyláncot
Sose láttam én!

„Kedves feleségem!”
„Mi bajod, angyalom?”

„Még ma este bál lesz nálunk,
Ha én akarom.”

Erre-arra nez az asszony.
„Hol lesz itten most a bál?”
„Ajtó megett vizes kötél
Meg egy nagy bot áll.

Szólj csak egyet, feleségem,
A hátadra száll.
Szólj csak egyet, feleségem,
A hátadra száll.”

Ugrapataka (Gyimesvölgye), 1957

133

A KÉTFÉLE ASSZONY

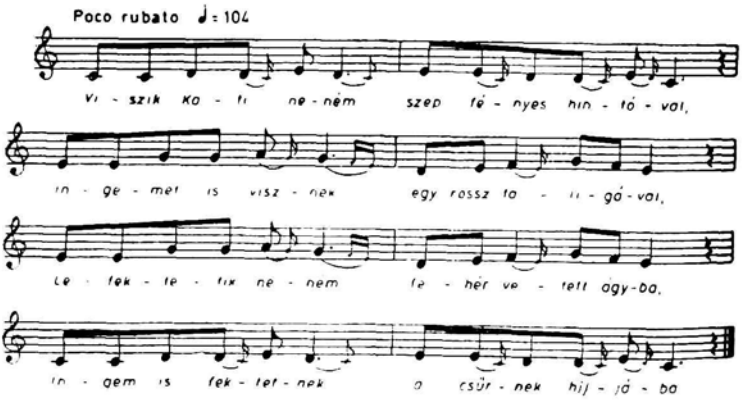

Viszik Kati néném víg muzsikaszóval,
Ingemet is visznek, de nem muzsikával;
Felkontyolják néném csipkés főkötővel,
Ingem is kontyolnak fehér keszkenővel

Költik Kati néném tatár korbácsával,
Ingemet is költnek szép hajnali csókkal.
Siralom nénémnek minden módossága,
De nekem nagy öröm szegény házam tája.

Van Kati nénémnek sokféle jószága,
Vagyon énnékem is kecske a pajtába.
Mi haszna nénémnek a sokféle jószág,
Hogyha mindennapon része szomorúság.

Nem adnám magamat királyért magáért,
A két fejős kecském két nyerges lováért,
Mert én galambommal oly világot élek,
Hogy felségével sem éltet nem cserélek.

Válaszút (Mezőség), 1943

134

BAGOLY-ASSZONKÁM

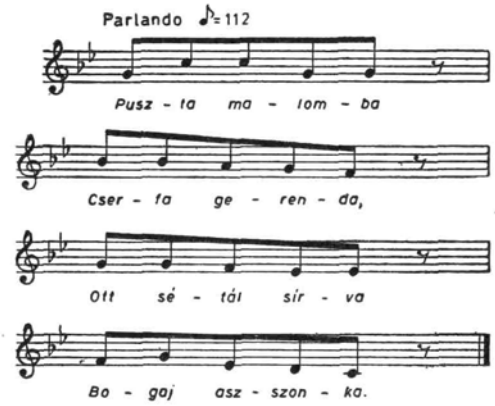

Hozzáméne a
Cinege-mige:
„Mér sírsz te, mér sírsz,
Bogaj-asszonkám?”

„Hogyne sírnék én,
Cinege-migém,
Hogyne sírnék én,
Cinege-migém:

Otthon felejtém
Dáriusz ládám,
Benne felejtém
Dáriusz kontyom.

Hogyne sírnék én,
Cinege-migém,
Hogyne sírnék én
Cinege-migém.”

Tacs (Mezőség), 1965

135

SZÉP ILONA

A CSUDAHALOTT. I.

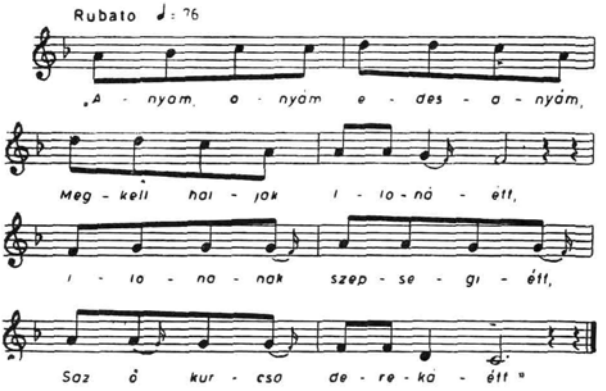

„Fiam, magad, Mónár Bálint,
Meg ne halj te Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt
S az ő kurcsa derekáétt!

Csináltassunk aranygy malmot!
Odagyűlnek szép éfiak.”
Csináltattak aranygy malmot,
Odagyűltek szép éfiak,

Szép éfiak, szép leányok:
Hát nincs köztik Szép Ilona!
„Anyám, anyám, édesanyám,
Nincsen köztik Szép Ilona.

Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt,
S az ő kurcsa derekáétt.”

„Fiam, magad, Mónár Bálint,
Meg ne halj te Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt
S az ő kurcsa derekáétt.”

Csináltattak ezüst malmot.
Odagyűltek szép éfiak,
Odagyűltek szép éfiak:
Hát nincs köztik Szép Ilona!

„Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt
S az ő kurcsa derekáétt.”

„Fiam, magad, Mónár Bálint,
Meg ne halj te Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt
S az ő kurcsa derekáétt!

Tegyed hottá te magadat:
Húzassuk meg nagy harangat!”
Ki es szekett Szép Ilona,
Kérdi vala egy szomszédját:

„Vajon kinek harangoznak,
Hogy a harangok úgy zúgnak?”

Meghótt, meghótt Mónár Bálint,
Neki, neki harangoznak.”

Bé es mene Szép Ilona,
Mondja vala az anyjának:
„Anyám, anyám, édesanyám,
„Meghótt, meghótt Mónár Bálint,

Nem eresztett csudájára,
Erejszen el halálára,
Erejszen el halálára!”
„Na, há eredj, Szép Ilona!”

Meglátá a legén anyja,
Hogy már menyen Szép Ilona.
„Fiam, fiam, Mónár Bálint,
Mos jő, mos jő Szép Ilona:

Szemed álljon pillantólag,
Szájad álljon csókolólag,
Kezed álljon ölelőleg,
Lábad álljon uglandólag!”

Be es mene Szép Ilona,
Reábútt Mónár Bálintra:
„Kelj fel magad, Mónár Bálint!
Mit csináljak nálad nélkül?”

Fel es szekett Mónár Bálint,
Megelelte, megcsókolta.
„Ne félj magad, Szép Ilona,
Me nem hótt meg Mónár Bálint.

Csináltattam arany malmot:
Mét nem jöttél, Szép Ilona?”
„Jöttem vona, Mónár Bálint,
De nem csapott édesanya.

Este vagyan, Mónár Bálint,
Erejsz haza te ingemet!”
„Nem erejsztlek haza soha,
Nem menc haza te, Ilona!”

Lészped (Moldva), 1955

136

SZÉP ILONA

A CSUDAHALOTT. II.

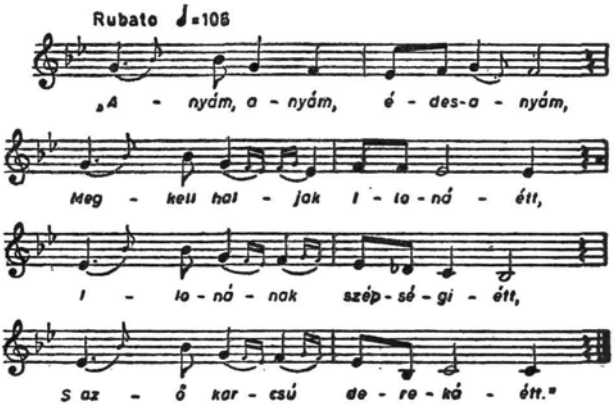

„Magad, fiam, Molnár Bálint,
Meg ne halj te Ilonáért,
Ilonának szépségiért
S az ő karcsú derekáért!

Csináltassunk ezüstmalmat!
Ide gyűlnek szép éfiak,
Ide gyűlnek szép éfiak,
Köztük leszen Szép Ilona.”

Csináltattak ezüstmalmat;
Odagyűltek szép éfiak,
Odagyűltek szép éfiak:
Hát nincs köztük Szép Ilona!

„Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt,
S az ő karcsú derekáétt.”

„Magad, fiam, Molnár Bálint,
Meg ne halj te Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt
S az ő karcsú derekáétt!

Csináltassunk rézből malmat!
Odagyűlnek szép éfiak,
Odagyűlnek szép éfiak,
Köztük leszen Szép Ilona.”

Csináltattak ők rézmalmat,
Odagyűltek szép éfiak,
Odagyűltek szép éfiak:
Hát nincs köztük Szép Ilona!

„Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt,
S az ő karcsú derekáétt.”

„Magad, fiam, Molnár Bálint,
Meg ne halj te Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt
S az ő karcsú derekáétt!

Csináltassunk arangy malmat!
Odagyűlnek szép éfiak,

Odagyűlnek szép éfiak,
Köztük leszen Szép Ilona.”

Csináltattak arangy malmat,
Odagyűltek szép éfiak,
Odagyűltek szép éfiak:
Hát nincs köztük Szép Ilona!

„Anyám, anyám, édesanyám,
Meg kell haljak Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt,
S az ő karcsú derekáétt.”

„Magad, fiam, Molnár Bálint,
Meg ne halj te Ilonáétt,
Ilonának szépségiétt
S az ő karcsú derekáétt!

Tedd csak hótté te magadat,
Húzassuk meg nagyharangat!
Nem jött el ő csudájára,
Bár eljő az halálára.”

Hótté es tevé ő magát:
Nagyharangot meghúzaták,
Ki es szeke Szép Ilona,
Kérdi vala egy szomszédját.

Kérdi: kinek harangoznak?
Mondá neki a szomszédja:
„Meghótt, meghótt Molnár Bálint,
Neki, neki harangoznak.”

Bé es mene Szép Ilona,
Sírva mondá az anyjának:
„Sírva kérlek, édesanyám,
Nem csaptál el csudájára,

Nem csaptál el csudájára,
Csapjál bár most halálára!”
„Nem menc, nem menc, Szép Ilona.”
Sírva még kéré az anyját:

„Anyám, anyám, édesanyám,
Nem csapott el csudájára,
Engedjen bár halálára!”
„Na, hát szaladj Szép Ilona!”

Fődig gyászba felöltöze,
Mind a szél, úgy elrepüle,
Mondá Bálintnak az anyja:
„Fiam, most jő Szép Ilona!

Álljon szemed pillantólag,
Szájad álljon kacagólag,
Lábad álljon uglandólag,
Kezed álljon ölelőleg!

Kezed álljon ölelőleg,
Met lépik bé Szép Ilona!”
Bé es mene, ráborula,
Mind az eső, úgy sirassa:

„Tudva tudtam, Molnár Bálint,
Csinálsz csudát, hogy én jöjjek.
Nem engedett édesanyám,
Nem lehetett én eljöjjek.”

Fel es szöke Molnár Bálint,
Megölelé, megcsókolá.
Mondá neki: „Szép Ilona,
Nem menc innen többet haza.

Nem menc innen többet haza,
Met nem vagyok én meghalva,

Csak azétt vót: elkapjalak,
Nem menc innet többet haza!”

Sírva mondá Szép Ilona:
„Engedj ingem, Molnár Bálint,
Met nagyon rossz az én anyám!”
„Nem menc, nem menc, Szép Ilona!

Ha ’karmit csinálhat anyád,
Tyár ha éppen elhasad es:
Nem menc innét többet haza!”
Úgy örvende Molnár Bálint,

Úgy nézte, mind egy virágszált,
Nem hitte, hogy Szép Ilona,
Gyakran-gyakran kérdezgette:
„Itt vagy magad, Szép Ilona?”

Rácsila (Moldva), 1954

137

GÖRÖG ILONA

A CSUDAHALOTT. III.

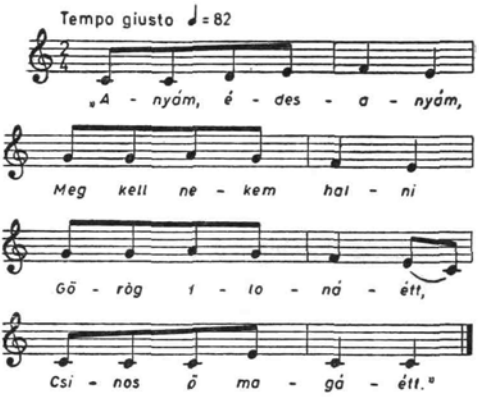

„Vaj nem, fiam, vaj nem,
Mük es csináltatunk
Egy csuda malmecskát,
S oda es elgyülnek

Legények s leányok
Csuda malom látni.
Megvessük ez urkot,
S megfogjuk e rókát.”

Ők es csántatának
Egy csuda malmecskát,
Oda es elgyültek
Legények s leányok,

Legények s leányok
Csuda malom látni.

„Eresszen el ingem,
Anyám, édesanyám,

Eresszen el ingem
Csuda malom látni.”
„Ne menj, lyányom, ne menj,
Megvetik ez urkot,

Megvetik ez urkot,
Megfogják e rókát.”
„Anyám, édesanyám,
Mindcsak meg kell haljak

Görög Ilonáétt,
Csinos ő magáétt.”
„Vaj ne, fiam, vaj ne,
Mük es csináltatunk

Aranyból guzsalykát,
Ezüstből orsocskát,
S oda es elgyülnek
Legények s leányok.

Megvessük ez urkot,
Megfogjuk e rókát.”
S ők es csántatának
Aranyból guzsalykát,

Aranyból guzsalykát,
Ezüstből orsocskát.
Oda es elgyültek
Legények s leányok

Arany guzsaly látni,
Ezüst orsó látni.
„Anyám, édesanyám,
Eresszen el ingem

Arany guzsaly látni,
Ezüst orsó látni.”
„Ne menj, lányom, ne menj,
Megvetik ez urkot,

Megvetik ez urkot,
S megfogják e rókát.”
„Anyám, édesanyám,
Mindcsak meg kell haljak.

Görög Ilonáétt,
Csinos ő magáétt.”
„Hally meg, fiam, hally meg
Eleven hálálba,

S oda es elgyülnek,
Legények és lányok,
Legények és lányok
Halottas ház látni.

Megvessük ez urkot,
Megfogjuk e rókát.”
„Anyám, édesanyám,
Eresszen el ingem,

Eresszen el ingem,
Halottas ház látni.”
„Ne menj, lányom, ne menj,
Görög Szép Ilona,

Megvetik ez urkot,
Megfogják e rókát.”
„Vaj nem, anyám, vaj nem,
Ugy es el kell mennem,

Ugy es el kell mennem
Halottas ház látni.”

Siratgatni kezdé
Ez ő édesannya:

„Kelly fel, fiam, kelly fel,
Bogaraczi László,
Met kapudat nyissa
Görög Szép Ilona,

Görög Szép Ilona,
Kiétt te meghottál.
Másodikszor mondom,
Kelly fel, fiam, kelly fel,

Kelly fel, fiam, kelly fel,
Bogaraczi László,
Met ajtódat nyissa
Görög Szép Ilona,

Görög Szép Ilona,
Kiétt te meghóttál.
Harmadikszor mondom,
Kelly fel, fiam, kelly fel,

Kelly fel, fiam, kelly fel,
Bogaraczi László,
Met lábadhoz állott
Görög Szép Ilona,

Görög Szép Ilona,
Kiétt te meghaltál.”
Istenem, Istenem,
Illyen háláttecskát,

Illyen háláttecskát
Sohasem es láték.
Keze ölelőleg,
Szeme pillantólag,

Szeme pillantólag,
Talpra felszökőleg,
S ő es csak felszekék,
S ő es megölelé.

Klézse (Moldva), 1955

138

GÖRÖG ILONA

A CSUDAHALOTT. IV.

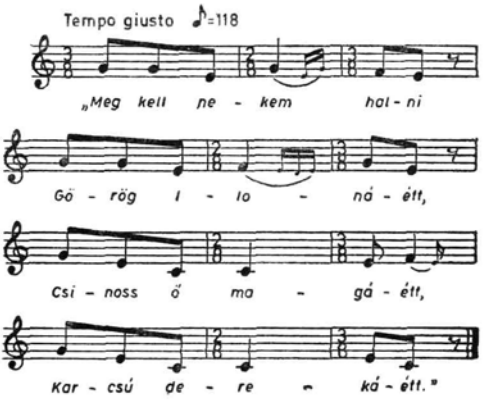

„Ne máj halj meg, fiam,
Bogaráci László,
Mük es csináltassunk,
Egy csuda malmecskát,

Met oda elgyűlnek
Legények, leányok,
Görög Sziép Ilona
Csudamalom látni."

„Menek, anyám, menek
Csudamalom látni,
Met oda elmennek
Legények s leányok.”

„Nem mensz, lyányom, nem mensz,
Görög Sziép Ilona!
Ez urkot megvetik,
Ezt könnyen felejtik.”

Ők es meggyűlének,
Legények, leányok,
Mégse mene oda
Görög Sziép Ilona.

„Anyám, iédesanyám,
Meg kell nekem halni,
Görög Ilonáétt,
Csinoss ő magáétt.

Csinoss ő magáétt,
Karcsú derekáétt.”
„Ne halj, fiam, ne halj,
Bogaráci László!

Ereszd hotté magad,
Met oda elgyűlnek
Legények s liányok
Halottas ház látni.”

„Menek, anyám, menek
Halottas ház látni,
Halottas ház látni,
Hírharang hallani.”

„Ne menj, lyányom, ne menj!
Az urkot megvetik,

Az urkot megvetik,
S azt könnyen felejtik.”

Ő es csak elmene
Halottas ház látni,
Halottas ház látni,
Hírharang hallani.

Ő es odaiére
Mingyá je kapuba,
Ez annya sirassa:
„Kelj fel, fiam, kelj fel!

Kelj fel, fiam, kelj fel,
Bogaráci László,
Met a kapudba van,
Kiét te meghóttál:

Görög Sziép Ilona
Csinoss ő magáétt,
Csinoss ő magáétt,
Karcsú derekáétt!”

Ez annya sirassa:
„Kelj fel, fiam, kelj fel,
Met ez ajtódba van,
Kiét te meghóttál,

Görög Sziép Ilona
Csinoss ő magáétt,
Csinoss ő magáétt,
Karcsú derekáétt.”

Sirassa ez annya:
„Kelj fel, fiam, kelj fel,
Met e lábodnál van,
Kiét te meghóttál,

427

Görög Sziép Ilona,
Csinoss ő magáétt,
Csinoss ő magáétt,
Karcsú derekáétt.”

Ullyan halottat még
Ki es látott vala:
Lába felszökőleg,
Keze ölelőleg,

Szeme pillantólag,
Szája mosolygólag.
S az urkot megvették,
S azt könnyen felejték.

Klézse (Moldva), 1955